

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 2

БИЛТЕН

ФЕБРУАР 2013

САДРЖАЈ

1. **Услови у стајама за смештај оваца – Бобан Росић, дипл. инж3**
2. **Исхрана телади – Драган Гуњак, дипл. инж.....4**
3. **Прихрањивање озимих житарица – Радојка Николић, дипл. инж.....5**
4. **Зимско прскање воћака и винове лозе – Драгољуб Милосављевић, дипл. инж.....6**

УСЛОВИ У СТАЈАМА ЗА СМЕШТАЈ ОВАЦА

Правилан смештај оваца је један од врло важних услова за достизање оптималног нивоа производње. Овчарник мора да испуњава основне неопходне услове за живот оваца и за остварење њихове пуне производње.

Температура ваздуха. Овцама нису потребни посебни услови у погледу топлоте, јер нису толико осетљиве, нарочито у погледу ниских температура. Објекат за овце мора да буде изграђен тако да у њему не буду превише ниске, а ни превише високе температуре. Током зиме температура у овчарнику не сме да је испод $+6^{\circ}\text{C}$, а лети изнад $+25^{\circ}\text{C}$. За време зиме температура у овчарнику би требало да је између $+12$ и $+15^{\circ}\text{C}$. У просторији која је предвиђена за јагњење температура зими не сме бити ниша од 12°C . Најповољније је ако се температура одржава на око 18°C . Неколико недеља по јагњењу температура може да буде и $10 - 12^{\circ}\text{C}$.

Влажност ваздуха. Да би се у овчарнику обезбедила оптимална влажност ваздуха неопходна је одговарајућа запремина, добра топлотна изолација као и одговарајуће проветравање. Засићење ваздуха у овчарнику воденом паром настаје дисањем оваца, лучењем мокраће и влажењем простирке која испарава. Тако ослобођена водена пара се кондензује на хладним зидовима и плафону и у капима пада и понови кваси простирку. Без обзира на годишње доба, влажност ваздуха у овчарнику не треба да буде већа од 75%. Превелика влага у ваздуху је штетна за здравље оваца а доводи и до бржег пропадања објекта.

Осветљење у овчарнику. Веома значајан фактор ја осветљење, како природно, тако и вештачко. Директна сунчева светлост нарочито је важна због њене улоге у стварању Д витамина у кожи оваца, као и на психичко стање јединки.

Природно осветљење у овчарнику обезбеђује се прозорима чију површину треба ускладити са површином пода у односу $1 : 20$. Поред дневног, за осветљење овчарника (нарочито у зимском периоду) неопходно је и вештачко осветљење. Сијалице се обично постављају на кровној конструкцији. Осветљење треба да буде бар 70 лукса (око 5 до 7 W/m^2 за флуоресцентне сијалице). Потребна је сијалица од 100 W на 120 до 150 m^2 пода.

Проветравање. Овце у овчарницима троше велике количине кисеоника, а одају знатне количине угљен-диоксида и водене паре. Истовремено, распадањем мокраће и балеге ствара се амонијак, сумпор-водоник и други гасови. Осим тога, у ваздуху се налазе различити микроорганизми, као и прашина. Овако загађен ваздух може врло неповољно да делује на здравље оваца и њихову производњу због чега је неопходно обезбедити његову замену свежим и чистим ваздухом. Стална измена ваздуха у овчарнику (вентилација) не би смела да утиче неповољно на одржавање оптималне температуре у објекту нити да проузрокује промају. Максимална брзина струјања ваздуха не сме бити већа од 0,5 m/s.

Дипл.инж.Бобан Росић

ИСХРАНА ТЕЛАДИ

Првих 3-4 дана теле треба напајати колострумом – млеком мајке. Колострум је незаменљиво храниво јер је богато у протеинима, мастима, шећером, минералима и имуноглобулинима или заштитним телима.

Прво напајање колострумом треба обавити најкасније 1-2 сата по рођењу телета. Првих 4-5 дана телад треба напајати 3-4 пута на дан и при сваком напајању теле треба да попије 1-1,5 литар колострума. Напајање млеком мора да се обавља из добро опране кофе. Кофа се прво пере хладном, а затим врућом водом са додатком детерџента одмах после њене употребе. Пре поновне употребе кофа треба да се поново испере млаком водом.

Шема исхране телади 0-4 месеца

Старост телади, дана	Количина млека, литар	Број напајања	Концентрат за телад	Сено луцерке	Вода
1	3	4	-	-	-
2-3	4	3	-	-	ПО ВОЉИ
4-5	5	3	-	-	„
6-7	5	2	ПО ВОЉИ	ПО ВОЉИ	„
8-10	6	2	„	„	„
11-20	6	2	„	„	„
21-30	6	2	„	„	„
31-40	6	2	„	„	„
41-50	6	2	„	„	„
51-60	5	1	„	„	„
61-70	4	1	„	„	„

За исхрану телади, уместо свежег крављег млека, може се у истоветним количинама користити замена за млеко.

Замена за млеко укључује се постепено, у трајању од 5-7 дана, почев од 8. дана старости телади.

Замена за млеко у праху раствара се у топлој води (око 40°C) у односу 1:8-9 и даје при температури од 36-37°C.

Дипл.инж. Драган Гуњак

ПРИХРАЊИВАЊЕ ОЗИМИХ ЖИТАРИЦА

Стрна жита а посебно пшеница имају велике потребе за хранљивим материјама. За постизање високих и стабилних приноса потребна је употреба минералних ђубрива која садрже азот, фосфор и калијум. Уношење фосфора и калијума као и део азота врши се пред сетву. Употреба NPK ђубрива је неадекватна тако да посебну пажњу треба посветити прихрањивању азотним ђубривима.

Најважнији посао који очекује произвођаче је прихрањивање пшенице и осталих житарица. После зиме жита су исцрпљена и гладна па је неопходно прихрањивањем помоћи даљи интензиван раст и расвиће. Азот ће омогућити бржу и бољу регенерацију тј. стварање нових листова, бржи пораст, боље бокорење и формирање већег броја класова. Прихрањивање треба вршити у фази бокорења. С обзиром да су усеви доста густо прихрањивање на таквим парцелама треба обавити у два наврата: I прихрањивање у фази бокорења а друго на крају фазе бокорења. То је обично крајем фебруара и почетком марта у зависности од времена сетве. Најбољи ефекат искоришћавања ђубрива постиже се уношењем пред кишу како би оно доспело у зону кореновог система.

За прихрањивање треба користити КАН или АН јер се лако растварају и азот из ових ђубрива биљке најбрже и најлакше усвајају, јер је биљкама после зимског периода азот хитно потребан као почетна енергија за даљи раст и развој. КАН не мења хемијску реакцију земљишта тј. не повећава киселост земљишта као УРЕА. За прихрану никако не користити NPK ђубрива јер она прави ефекат испољавају у основној обради или са сетвом.

Количина ђубрива зависи од : плодности земљишта, стања усева, густине усева, количине NPK ђубрива у предсетвеној припреми и врсте житарица.

Орјентациона количина ђубрива :

Озима пшеница : 200-300 кг/ха КАН-а

Озими јечам : 150-200 кг/ха КАН-а

Тритикале : 200-300 кг/ха КАН-а

Дипл.инг.Радојка Николић

ЗАШТИТА БИЉА

ЗИМСКО ПРСКАЊЕ ВОЋАКА И ВИНОВЕ ЛОЗЕ

Зимско прскање воћака заузима значајно место у комплексној заштити воћака и винове лозе. Ово прскање није потребно обављати сваке године.

Када се изводи?

- изводи се у периоду мировања вегетације, тј. од опадања лишћа па до почетка кретања пупољака (фенофаза пуцања пупољака)
- температура ваздуха за време извођења зимског прскања треба да је изнад +5°C
- прскати по мирном времену, без ветра и падавина (ако на воћкама има снега прскање не изводити)

- коштичаво воће, малину и купину треба прскати нешто раније, јер вегетација починње раније него код јабучастог воћа
- пре извођења овог прскања, а да би било што успешније воћна сабла треба припремити за то (орезати воћна стабла, остранити суве и полусуве гране, ако је могуће састругати кору са дебла)

Шта се сузбија?

- Зимским прскањем у знатној мери се смањује потенцијал презимљујућих форми штеточина и проузроковача биљних болести, чиме се смањују издаци у редовној заштити у току вегетације
- Иначе штеточине презимљују у различитим развојним облицима – стадијумима
- Сузбијају се **лисне ваши, крушкина бува, штитасте ваши, смотавци пупољака, глоговац, жутотрба, мољци, губар, гриње и др.**
- Исто тако, смањује се потенцијал проузроковача биљних болести и коврцавост листа брескве, рогач шљиве, чађава краставост јабуке и крушке, шупљикавост лишћа коштичавог воћа, монилију и др.

Како се изводи зимско прскање?

- квалитет прскања постиже се обилним прскањем, односно купањем свих грана и гранчица, идући од врха ка доњем делу круне стабла.
- Врло је битно да препарат – пестицид доспе на све делове стабла.

Који се препарати препоручују?

- за презимљујуће форме штеточина, у циљу сузбијања, препоручују се препарати на бази минералних уља: **GALMIN, OGRIOЛ, BELOL, BELO ULJE** у концентрацији 3% за коштичаво, а 4% за јабучасто воће
- за смањење инфекционог потенцијала биљних болести које презимљују на стаблу воћака, треба користити препарате на бази бакра: **BLAUVIT, FUNGURAN-OH, BAKAR OKSILORID, KUPRABLAU-WP, CHAMP FLOW, CUPROZIN 35 WP**
- Препарати на бази бакра се могу комбиновати са препаратима на бази минералног уља, у циљу истовременог сузбијања проузроковача биљних болести и презимљујућих форми штеточина.
- Могу се применити и препарати **ПЛАВО УЉЕ** или **ЦРВЕНО УЉЕ** (комбинација минералног уља и бакра) у концентрацији 2-3% у фази мировања вегетације. У време кретања вегетације треба смањити концентрацију, код јабучастог воћа 1,5% (мишје уши), код коштичавог воћа 1% (бубрење пупољака) и код винове лозе 2% (вунасти пупољак).

НАПОМЕНА

Сви препарати су отровни за људе, животиње, рибе и пчеле. Потребно је придржавати се препорука произвођача о примени препарата, као и мера предострожности уз обавезно коришћење потпуне заштитне опреме како приликом припреме чорбе за прскање, тако и за време извођења прскања.

Дипл.инж. Драгољуб Милосављевић

ПССС КРУШЕВАЦ